

Відділ молоді та спорту Демидівської райдержадміністрації

Районний методичний кабінет

Варіативний модуль

Технологія виготовлення м'якої іграшки

Технологія виготовлення м'якої іграшки

Автор-упорядник: Л.К.Новосад, старший вчитель Демидівського НВК “ЗОШ 1-111 ступенів-ліцей”

Рецензенти: М.О.Боняк, методист районного методичного кабінету відділу освіти, молоді та спорту Демидівської РДА

Л. М. Онищук, заступник директора по навчальній частині Демидівського НВК “ЗОШ 1-111 ступенів-ліцей”

У методичній розробці представлені матеріали, що висвітлюють основні етапи проектно-технологічної діяльності, розглядається методика організації проектно-технологічної діяльності в процесі вивчення учнями 5-6 класів варіативного модуля “Технологія виготовлення м'якої іграшки”.

Схвалено до друку на засіданні науково-методичної ради РМК

Протокол №3 від 24.02.2016 року

Зміст

Передмова

1.Характеристика основних етапів проектно-технологічної діяльності”	5
2.Урок №1. Тема “Технологія виготовлення об'ємної іграшки на основі помпона”.	15
3.Урок №2. Тема “Об'ємні іграшки. Збільшення та зменшення деталей іграшки”.	22
4.Урок №3. Тема ”Технологія виготовлення деталей для об'ємної іграшки”.	32
5.Урок № 4.Тема “Оздоблення об'ємної іграшки”.	43
6.Презентація “Текстильна інтер'єрна сова”.	50
7.Презентація “Розвиваюча м'яка дитяча книжка “Ріпка” “.	58
8.Список використаної літератури	65

ПЕРЕДМОВА

В освітній галузі „Технологія”, основними завданнями якої є формування технічно, технологічно і комп’ютерно освіченої особистості та забезпечення підготовки її до трудової діяльності в умовах сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства, метод проектів - це комплексний процес, який формує в школярів загальнонавчальні уміння, основи технологічної грамоти, культуру праці і спрямований на оволодіння ними способів перетворення матеріалів, енергії, інформації, технології їх обробки.

Оскільки трудове навчання тісно пов’язане з життям, з вивченням основ наук у школі і виробництвом, з потребами вдосконалення різних виробів та техніки у різних галузях, що полегшує працю людини, підвищує її продуктивність, то саме використання методу творчих проектів створює найкращі умови для розвитку творчої активності школярів. Учні, особисто повинні вибрати для себе об’єкт проектування, тему проекту, тобто виріб, який вони хотіли б дійсно удосконалити, яким хотіли б задовольнити потреби людей.

Цінність проектування полягає в тому, що саме ця діяльність привчає дітей до самостійної^ практичної, планової і систематичної роботи, виховує прагнення до створення нового або існуючого, але вдосконаленого виробу, формує уявлення про перспективи його застосування; розвиває морально-трудові якості, загально-цінні мотиви вибору професії і працелюбність. При цьому необхідно пам’ятати, що потрібно особливу увагу приділяти тому, щоб в учнів не згасав інтерес до цього процесу, слідкувати щоб вони доводили свої наміри, особливо в праці, до кінця.

В учнів виробляється і закріплюється звичка до аналізу споживчих, економічних, екологічних і технологічних ситуацій, здатність оцінювати ідеї, виходячи з реальних потреб, матеріальних можливостей і умінь, вибирати найбільш технологічний, економічний спосіб виготовлення об’єкта проектування, який відповідав би вимогам дизайну.

Метою проектнотехнологічної діяльності школярів є створення учнями навчального творчого проекту (продукт чи послуга), що розглядається нами як самостійно розроблений і виготовлений учнем від ідеї до її втілення, володіє суб'єктивною чи об'єктивною новизною і має особистісну чи соціальну значимість, в результаті чого на кожному етапі створення виробу творча активна діяльність школярів вимагає від них використання набутих знань, умінь і навичок, цим самим підвищують свій творчий потенціал.

В якості мотивів проектно-технологічної діяльності виступають соціальні й особистісні потреби в матеріальних і духовних цінностях. Розрізняють такі мотиви проектно-технологічної діяльності: пізнавальні (задоволення потреби в знаннях, уміннях навичках), матеріальні (задоволення потреби в продуктах харчування, одягу, предметах побуту і т.п.), соціально-професійні (задоволення потреби в соціально-професійному самовизначенні), художньо-естетичні (задоволення потреби в красі), духовні (задоволення потреби в самопізнанні, самореалізації і самовдосконаленні).

Проектно-технологічна діяльність виконує творчу, перетворюючу, дослідницьку, економічну, технологічну функції.

Зміст проектно-технологічної діяльності складає проведення дослідницьких підготовчих операцій, конструювання майбутнього виробу, практичне виготовлення виробу, оцінку і захист об'єкта діяльності.

За змістом проекти поділяються на: інтелектуальні, матеріальні, екологічні, комплексні.

Сучасна педагогіка розрізняє такі типи проектів:

- дослідницькі, в основі яких знаходиться дослідження певних соціально-економічних явищ та процесів;
- творчі, їх результатом є спільне створення художніх творів, видовищних заходів тощо;
- ігрові (імітаційні), в яких учасники проекту виконують визначені ролі;
- інформаційні, що полягають у зборі та аналізі інформації про певний об'єкт;
- практичні, орієнтовані на безпосереднє впровадження у практику.

Психологічна структура проектно-технологічної діяльності являє собою взаємозв'язок внутрішніх і зовнішніх умов на основі психологічних механізмів інтеріоризації (засвоєння способів перетворення) і екстериоризації (породження зовнішніх дій).

Результатом проектно-технологічної діяльності є визначений виріб, продукт (послуга) і розвиток особистості школяра, а також і його розвиток творчого потенціалу.

Дослідники (Л.М.Іляєва, В.Д.Симоненко, О.М.Коберник) виділяють три етапи проектно-технологічної діяльності: організаційно-підготовчий, технологічний, заключний. До етапів виконання творчих проектів детально звернемося пізніше.

У проектно-технологічній діяльності використовуються різноманітні методи: вербальні і невербальні, механічні, хімічні, біологічні, енергетичні, інформаційні та ін.

Засобами здійснення проектно-технологічної діяльності є використання різних інструментів, пристосувань, машин, механізмів, автоматичних пристроїв та ін.

Предметом діяльності називається те, з чим людина має справу, на що спрямована. Це можуть бути речовини, матеріали, інформація, енергія, живі істоти, люди.

Таким чином, проектно-технологічна діяльність як основна дидактична одиниця сприяє:

- у формуванні навиків самостійної орієнтації в науковій, навчально-методичній і довідниковій літературі;
- у формуванні творчого системного мислення, технологічної культури і етики; підсиленню уяви, що являється потужним стимулом народження нових ідей, пошуку альтернативних рішень, їх аналізу і синтезу, що в майбутньому відкриється основою інноваційного мислення і діяльності;
- психічному розвитку дітей;
- успішній адаптації молоді до сучасних соціально-економічних умов життя;
- реалізації особистісно-орієнтовної парадигми трудової підготовки учнів;
- забезпеченню цілісності педагогічного процесу, здійсненню цілісного розвитку, єдності навчання і виховання учнів;
- підготовці школярів до адекватного професійного самовизначення;
- формуванню потреби в знаннях, високих мотивів навчання і прагнення до самоосвіти.

Характеристика основних етапів проектно-технологічної діяльності

Проектно-технологічна діяльність, як система в загальному складається з таких основних елементів (етапів), які взаємозв'язані між собою і розкривають послідовність розроблення та виконання проекту: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний та заключний етапи.

На кожному етапі учнями здійснюється відповідна система послідовних дій у виконанні проекту, а вчитель при цьому стає дійсно організатором дитячого задумів. Його завдання полягають у тому, що він має побудувати план роботи, запропонувати такі об'єкти проектування, які є цікавими і посильними, підтримати, допомогти кожному учневі у вирішенні тієї чи іншої проблеми в цілому, зокрема, у виборі раціональної ідеї, оптимального варіанту та технології виготовлення даного об'єкту.

Діяльність суб'єктів під час проектно-технологічної діяльності (вчителя й учнів) здійснюється в наступній послідовності: аналіз вихідної позиції і визначення цілей і задач навчання; планування роботи, добір матеріалів і засобів досягнення цілей; виконання необхідних операцій, організація роботи, контроль, корекція; аналіз і оцінка результатів навчання. За такою структурою повинна будуватися і діяльність вчителя, і діяльність учнів.

Організація на початку роботи під час проектно-технологічної діяльності багато в чому залежить від учителя. Адже роль учителя у ньому змінюється, він перетворюється з „викладача” в організатора дитячої творчості їх навчально-пізнавальної діяльності.

Функції вчителя трудового навчання в процесі виконання учнями творчих проектів безперечно зазнає великих змін, при цьому він має здійснювати: консультування, допомогу у підборі проектів; спостереження за ходом роботи учнів; надання допомоги окремим учням і стимулювання їхньої навчально- трудової діяльності; підтримку робочої обстановки в класі; нормування праці школярів;

аналіз і узагальнення роботи окремих учнів; оцінку проектно-технологічної діяльності на кожному етапі.

Кожна з перерахованих функцій вчителя має своє особливе значення, так як не виконання хоч однієї з них приведе, певною мірою, до не виконання основних цілей проектно-технологічної діяльності і освітньої області „Технології” в цілому.

Психолого-педагогічний аналіз даного виду діяльності, обґрунтування змісту творчих проектів праці дозволяє розробити модель проектно-технологічної діяльності школярів .

Проектно- технологічна діяльність учнів

Організаційно-підготовчий	Конструкторський етап	Технологічний етап	Заключний етап
Пошук проблеми. Усвідомлення проблемної сфери. Вироблення ідей та варіантів Формування параметрів і граничних вимог. Вибір оптимального варіанту та обґрунтування Аналіз майбутньої діяльності	Складання ескізу. Добір матеріалів Вибір інструментів, обладнання. Вибір технології обробки деталей, їх з'єднання, оздоблення. Організація робочого місця. Економічне та екологічне обґрунтування. Маркетингові дослідження.	Виконання технологічних операцій, передбачених технологічним процесом. Самоконтроль своєї діяльності. До Grimування технології, трудової дисципліни, Культурі праці. Контроль якості.	Корегування виконаного виробу порівняно з запланованим. Випробування проекту. Оформлення. Самооцінка проекту. Аналіз підсумків. Захист проекту.

Кожен етап проектно-технологічної діяльності має свої підетапи або стадії його виконання.

Так, на організаційно-підготовчому етапі перед школярами постає проблема - усвідомлення необхідності потреб у всіх сферах діяльності людини. На даному етапі учні повинні усвідомити та визначити значення майбутнього виробу як для учня самого, так і для суспільства в цілому. Школярі формують та, пропонують ряд ідей та різноманітні варіанти й параметри конструкцій, потім обговорити та вибрати оптимальний варіант конструкції. Усвідомлюють значимість та необхідність даної конструкції для самих себе і суспільства, її конкурентно спроможність на ринку. Перед ними постає мета: отримання в результаті діяльності корисного продукту, який може носити як суспільний, так і особистий характер.

Засобами діяльності виступають їх особистий досвід, досвід вчителів, батьків, а також всі робочі інструменти і знаряддя, якими користуються учні при розробці проекту.

Результатами діяльності учнів є набуття нових знань, умінь і готові графічні документи. Протягом цього етапу школярі здійснюють самоконтроль і самооцінку своєї діяльності.

Наступний етап - конструкторський, на якому юні винахідники здійснюють планування технології виготовлення, а саме виконують такі дії: складання ескізу,

підбір інструментів і обладнання, визначення послідовності технологічних операцій, вибір доцільної технології виготовлення обраної конструкції; виконують економічні, екологічні та мінімаркетингові операції.

На третьому етапі - технологічному, учні виконують заплановані операції, здійснюють самоконтроль та контроль якості виробу.

Мета - якісне і правильне виконання трудової операції.

Предмет діяльності - створений матеріальний продукт, знання, вміння і навички. Засоби - інструменти і обладнання, з якими працює учень.

Результат - набуття знань, умінь і навичок. Закінчені технологічні операції є проміжним результатом діяльності учнів на цьому етапі.

На заключному етапі здійснюється кінцевий контроль, порівняння і випробування проекту. Тут учні встановлюють, чи досягли вони своєї мети, який результат їхньої праці.

По закінченню всього учні захищають свій проект (виріб, план, модель) перед однокласниками.

Конкретизуємо зміст спільної роботи вчителя і учнів на уроках з трудового навчання в процесі проектно-технологічній діяльності. Ця діяльність має відповідати правильній та логічній послідовності організації роботи як учня, так і вчителя також за визначеним, попередньо спланованим і обґрунтованим планом.

Організаційно-підготовчий етап

1. Пошук проблеми

Учні уважно слухають вчителя і аналізують його запропоновані проблеми.

Вчитель пропонує учням ряд проблем, орієнтовний перелік об'єктів проектування, розповідає їм вимоги, які ставляться до проектів, якої необхідної технології потрібно їм дотримуватися під час виконання проектів і критерії їх оцінювання.

2. Усвідомлення проблемної сфери

Учні вибирають одну із запропонованих вчителем проблем, та, що їм найбільш до вподоби і актуальна.

Вчитель надає поради, консультації, допомагає учневі в усвідомленні проблеми.

3. Вироблення ідей та варіантів.

Учні, спираючись на знання та потребу у відповідних виробках, формують ряд ідей, а згодом і варіанти конструкцій проекту.

Вчитель спостерігає, надає консультації, допомагає більш точніше сформулювати тему проекту, надає поради щодо допоміжної літератури.

4. Формування основних параметрів і граничних вимог

Учні визначаються з основними параметрами проекту (розмір, функції і т.п.) та граничними вимогами, які ставляться до майбутнього виробу. Вчитель здійснює уточнення, надає поради та консультації.

5. Вибір оптимального варіанту та обґрунтування проекту

Учні із запропонованих варіантів конструюють найбільш вдалий варіант, вибираючи із запропонованих позитивні сторони конструкцій. Вчитель здійснює контроль, надає консультації уточнює, доповнює.

6. Прогнозування майбутніх результатів

Учні узагальнюють ескіз та оформлення проекту (дизайн, витрата матеріалу, визначаються з часом, що потрібен для виготовлення виробу). Вчитель слухає учнів, надає поради, консультації.

Конструкторський етап

7. Складання ескізу

Учні розробляють робочий ескіз виробу з описанням. Вчитель контролює, уточнює, допомагає порадами.

8. Добір матеріалів

Учні визначають і записують декілька найменувань матеріалів і вибирають той, який їм найбільш підходить, Вчитель надає поради.

9. Вибір інструментів, обладнання

Учні визначають і записують перелік необхідних інструментів і обладнань. Вчитель надає поради.

10. Вибір технології обробки деталей виробу, їх з'єднання, оздоблення

Учні вибирають, аналізують і визначаються: якою раціональною технологією будуть обробляти деталі виробу, який вид з'єднання деталей будуть використовувати, як оздоблять готовий виріб. Вчитель спостерігає, здійснює контроль, надає поради та консультації.

11. Організація робочого місця.

Учні підбирають і розміщують на робочому місці матеріали, інструменти, звертають увагу на освітленість, дотримання норм і правил поведінки. Вчитель надає допомогу.

12. Економічне та екологічне обґрунтування

Учні розраховують собівартість виробу, проводять екологічну експертизу майбутнього виробу.

Вчитель надає допомогу, контролює.

13. Міні маркетингові дослідження.

Учні вивчають попит та пропозиції на спроектовану продукцію, здійснюють можливість її реалізації.

Вчитель надає поради та консультації.

Технологічний етап

14. Виконання технологічних операцій.

Учні підбирають режими обробки заготовки, коректують послідовність операцій, режими обробки, послідовність складання виробу. Вчитель спостерігає, контролює, надає консультації, допомогу, слідкує за дотриманням правил техніки безпеки під час виконання технологічних операцій інструментами та обладнанням.

15. Самоконтроль своєї діяльності.

Учні здійснюють контроль якості обробки деталей конструкції під час виготовлення та складання виробу.

Вчитель спостерігає, контролює.

16. Дотримання технологічної, трудової дисципліни, культури праці.

Учні слідкують та контролюють за дотриманням дисципліни під час уроку, само виховуються.

Вчитель спостерігає та здійснює контроль за поведінкою учнів.

17. Оцінка якості.

Учні оцінюють якість сконструйованого виробу, порівняно до відомих та теоретичного. Вчитель спостерігає, перевіряє, обговорює.

Заключний етап

18. Корегування виконаного виробу.

Учні порівнюють виконаний проект із запланованим, усувають недоліки та неполадки.

Вчитель аналізує, допомагає, надає поради.

19. Випробування проекту

Учні здійснюють випробування готового виробу.
Вчитель спостерігає, надає консультації.

20. Оформлення.

Учні оформляють проект із встановленими вимогами, розробляють товарний знак, здійснюють пошук пропозицій і можливостей реалізувати виріб.
Вчитель надає допомогу, консультації, поради.

21. Самооцінка проекту.

Учні здійснюють самоаналіз вартості, самооцінку досягнутих результатів.
Вчитель спостерігає, надає консультації.

22. Аналіз підсумків.

Учні здійснюють аналіз проведеної роботи, підводять підсумки.
Вчитель спостерігає.

23. Захист проекту.

Учні перед однолітками та групою експертів, виконують демонстрації, відповідають на запитання.
Вчитель здійснює контроль, слухає, бере участь в оцінці проекту.

Педагогічною задачею в процесі проектно-технологічної діяльності на всіх етапах проектно-технологічної діяльності є не репродуктивне - строго послідовне дотримання стадій та елементів етапів, а допомога учням в організації, формування в них елементів технологічної культури, розвиток здатності до генерації ідей, їхньому аналізу, самостійному ухваленню рішення, формуванню своєї думки, позиції, в процесі вирішення спільних задач.

Варіативний модуль (5 клас)

«Технологія виготовлення м'якої іграшки»

Розділ. «Основи технології виготовлення м'якої іграшки»

Урок №1. Тема. Технологія виготовлення об'ємної іграшки на основі помпона.

Урок №2. Тема. Об'ємні іграшки. Збільшення та зменшення деталей іграшки.

Урок №3. Тема. Технологія виготовлення деталей для об'ємної іграшки.

Урок №4. Тема. Оздоблення об'ємної іграшки.

Урок № 1

Тема: *Технологія виготовлення об'ємної іграшки на основі помпона.*

Практична робота: Технологія виготовлення помпона.

Мета: *навчальна* - Формування поняття про об'ємну іграшку;

- забезпечення засвоєння технології виготовлення помпона;

розвиваюча - розвиток моторних навичок, координації та швидкості рухів під час виготовлення помпона;

виховна - виховання культури праці та любові до праці.

Матеріально-технічне оснащення уроку: зразки, ескізи, фотографії іграшок, таблиця «Виготовлення помпона», інструкційна карта «Виготовлення помпона», матеріали «Історія походження м'якої іграшки».

Інструменти та матеріали: картон, ножиці, простий олівець, гумка, пряжа вовняна або синтетична, товста голка №7 або №8.

Міжпредметні зв'язки: образотворче мистецтво – зображення тварин, геометрія – геометричні фігури (куля).

Тип уроку: комплексне використання знань та способів діяльності (комбінований).

Основні поняття: помпон, викрійка, куля.

Структура уроку

- 1.Організаційно-підготовчий етап – 1 хв
- 2.Актуалізація опорних знань та вмінь учнів – 3 хв
- 3.Мотивація навчальної діяльності – 1 хв
- 4.Оголошення, подавання теми уроку – 1 хв
- 5.Повідомлення очікуваних навчальних результатів для учнів на урок – 2 хв
- 6.Вивчення нового матеріалу – 8 хв
- 7.Осмислення учнями нового матеріалу – 2 хв
- 8.Формування умінь та навичок. Практична робота – 12 хв
- 9.Підведення підсумків уроку – 4 хв
- 10.Рефлексія – 3 хв

11. Домашнє завдання – 2 хв

12. Прибирання робочого місця – 1 хв

Хід уроку

1. Організаційно-підготовчий етап

1. перевірка наявності учнів;
2. стан здоров'я учнів (візуально);
3. наявність спеціального одягу у дітей;
4. готовність учнів до уроку;
5. підготовка робочих місць.

2. Актуалізація опорних знань та умінь учнів

- Що вам відомо про іграшку?
- Які є види сучасних іграшок?
- Чи доводилося вам бачити старовинні іграшки?
- Чи доводилося вам чути назви «Леля» чи «Ляля»?
- Чи відома вам історія виникнення назви «лялька»?
- Що таке помпон?
- На що він схожий? (*На кулю*)
- Чи є у нього об'єм?
- Чи доводилося вам бачити або виготовляти іграшки на основі помпонів?
- Як будуть називатися такі іграшки? (*Об'ємні*).

3. Мотивація навчальної діяльності

Сьогодні ми дізнаємося про історію походження ляльки або іграшки. Почнемо виготовляти об'ємну іграшку на основі помпонів. Для цього потрібно знати технологію виготовлення помпона.

4. Оголошення , подавання теми та мети уроку

Об'ємна іграшка на основі помпона. Технологія виготовлення помпона.

5. Повідомлення очікуваних навчальних результатів для учнів на урок:

* учні повинні знати: історію виникнення іграшки, технологію виготовлення помпона, правила безпечної праці при роботі з ножицями, правила організації робочого місця.

* учні повинні вміти: виготовляти помпон, організовувати робоче місце, дотримуватись правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог.

6. Вивчення нового матеріалу

6.1. Розповідь учителя. (Додаток А. Історія виникнення ляльки)

6.2. Бесіда вчителя.

- Яку роль відіграє іграшка у вашому житті?

Іграшка постійний супутник нашого життя. Вона знайомить нас із навколишнім світом, пробуджує думку, фантазію, виховує почуття. І навіть коли діти стають підлітками, вони з радістю беруться за виготовлення іграшки, щоб створити свою іграшку-мрію. Такою лялькою можуть бути об'ємні іграшки на основі помпонів. Не беріться одразу за складну роботу. Починайте з найпростіших іграшок. По-перше, у вас виробляться певні навички, без яких не зробити складної іграшки, а по-друге, ви не розчаруетесь, якщо одразу щось не буде виходити. І ми також не будемо спочатку братися за складну роботу по виготовленню іграшок. Отже, почнемо з простого.

6.3. Демонстрація іграшок, виготовлених на основі помпонів.

(Додаток Б. Фотографія іграшок, які виготовлені на основі помпонів)

- З якого матеріалу виготовлені іграшки?

- Яку форму вони мають? (Форму кулі)

- Що мають іграшки спільного та чим відрізняються один від одного?

- Які ви бачите деталі оздоблення у іграшок?

- На основі чого зроблені іграшки? (На основі помпона)

- Чи доводилося вам бачити як виготовляється помпон?

- З якого матеріалу робиться помпон?

6.4. Ознайомлення учнів з інструментами та матеріалами.

Для роботи нам потрібні такі матеріали: пряжа вовняна або синтетична, картон, кружечки з картону для помпонів (2 шт.), а також інструменти: простий олівець, гумка, ножиці, голка №7 або №8 («циганка»).

6.5. Організація робочого місця, санітарно-гігієнічні вимоги, безпека праці.

Повторити правила безпечної праці при виконанні ручних робіт.

7. Осмислення учнями нового матеріалу

- Коли виникли перші ляльки?
- Що означає слово «Лялька»?
- З якого матеріалу у давнину виготовляли ляльки?
- Що таке помпон?
- З якого матеріалу виготовляють пухнасті кульки або помпони?

8. Формування умінь та навичок

Практична робота

Виготовлення помпона

- Аналіз завдань практичної роботи.

Розглянути інструкційну карту «Виготовлення помпона». *(Додаток В)*

- Показ виконання операцій вчителем.
- Забезпечення учнів необхідними інструментами та матеріалами.
- Безпека праці під час виконання роботи з ножицями та голкою.
- Самостійне виконання завдань практичної роботи.
- Контроль вчителя з метою виявлення недоліків у знаннях та вміннях учнів.
- Поточний інструктаж (індивідуальний та груповий).
- Самоконтроль та взаємоконтроль учнів.

9. Підведення підсумків уроку:

- а) демонстрація кращих робіт учнів;
- б) аналіз допущених помилок та шляхи їх усунення;
- в) оцінювання практичної роботи, мотивування оцінок.

10. Рефлексія

- Про що ви дізналися на уроці?
- Що навчилися робити?
- Де ще можна застосувати помпон? *(При виготовленні українських костюмів,*

пончо, кептариків, оздобленні одягу тощо)

11. Домашнє завдання:

- 1) Закінчити виготовлення помпона. Надати йому форму пухнастої кульки, підстригти нитки так, щоб всі ворсинки помпона були однакової довжини;
- 2) Підготувати картон, простий олівець, альбомні листки, гумку, лінійку;
- 3) Знайти цікаві матеріали з історії виникнення та розвитку м'якої іграшки , а також про сучасну іграшку. Це можуть бути фотоматеріали, малюнки, вирізки з різноманітних джерел: Інтернет, журнали, книги.

12. Прибирання робочого місця, майстерні

Додаток А.

Історія виникнення ляльки.

Лялька — дитяча іграшка у вигляді людини або тварини, або персонаж лялькової вистави.

Історія виникнення назви «лялька» сягає прадавніх часів, коли перші ляльки створювались на честь чарівної Богині кохання та весни Лелі (або Лялі), яка була, за міфами, нерозривно пов'язана із весняним відродженням природи, початком польових робіт. Богиню завжди представляли собі юною, красивою, стрункою та високою дівчиною. Саме її образи створювали прадавні слов'яни, щоб лялька оберігала та вдихала силу життя в дитину.

З давніх часів ляльки виготовляються із дерева, льону або кераміки. В сучасному світі активно використовуються технологічні матеріали, але разом з цим не втрачають своєї актуальності ляльки з природних матеріалів.

В Україні виготовленню традиційної ляльки приділяється особливого змісту та значення. З давніх давнин майже в кожній українській хаті були власні традиції та звичаї у виготовленні ляльок. В деяких традиціях традиційним лялькам не робили обличчя, задля того, щоб дитина могла сформувати в своїй уяві власний образ своєї подружки та ангела охоронця. В деяких традиціях створювали обличчя, щоб діти з дитинства тягнулись до

прекрасного та спілкувались з лялькою. Крім того, слід відмітити ритуальну ляльку, яка робилась із хрестом на обличчі.

Додаток Б.   *Фотографія іграшок виготовлених на основі помпона.*

Додаток В. Інструкційна карта. Виготовлення великого помпона

Виготовлення помпона

1. Із картону вирізати 2 однакових кружечки (наприклад діаметром 6 см). В центрі зробити отвір (наприклад діаметром 2 см)

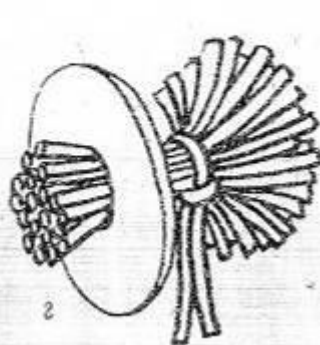
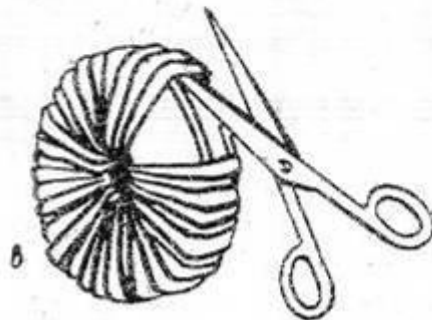
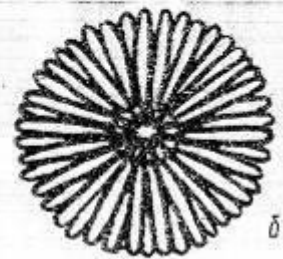
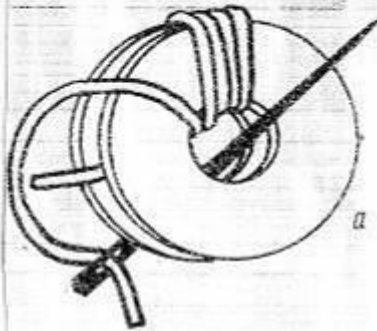
2. Кружечки скласти разом і обмотати ниткою з голкою (рис. а) до повного заповнення внутрішнього отвору. (рис. б)

3. Всі намотані нитки (рис. в) розрізати ножицями по зовнішньому краю кружечків.

4. Потім кружечки трішки розсунути в різні сторони. Пропустити між ними нитку, склавши її у 2-3 рази і міцно зав'язати нитки із кружечка. (рис. г)

5. Картонні кружечки розрізати і видалити, а помпон акуратно вирівняти ножицями. (рис. д)

6. Помпони можна виготовити однотонними чи різнокольоровими.

Урок № 2

Тема: *Об'ємні іграшки. Збільшення та зменшення деталей іграшки.*

Практичні роботи: 1. Створення ескізу об'ємної іграшки.

2. Виготовлення викрійок деталей іграшок та їх копіювання.

Мета: *навчальна* – Формування поняття про викрійку деталі іграшки, способи її збільшення та зменшення;

- навчання створенню ескізу об'ємної іграшки;

розвиваюча – розвиток наочно-образного мислення, уяви, уміння аналізувати, порівнювати;

виховна - виховання творчої фантазії під час виконання ескізу іграшки.

Матеріально-технічне оснащення уроку: зразки іграшок, малюнки: «Збільшення та зменшення розмірів деталей», ескізи та викрійки об'ємних іграшок на основі помпона, викрійки деталей іграшок з картону.

Інструменти та матеріали: картон, простий олівець, гумка, папір формату А-4, кольорові олівці, ножиці.

Міжпредметні зв'язки: образотворче мистецтво – зображення тварин.

Тип уроку: комплексне використання знань та способів діяльності (комбінований).

Основні поняття: ескіз, збільшення та зменшення деталі, копіювання викрійки, лекала.

Структура уроку

1. Організаційно-підготовчий етап – 1 хв
2. Повторення вивченого матеріалу – 2 хв
3. Актуалізація опорних знань та вмінь учнів – 2 хв
4. Мотивація навчальної діяльності – 1 хв
5. Оголошення, подавання теми уроку – 1 хв

6. Повідомлення очікуваних навчальних результатів для учнів на уроці – 2 хв
7. Вивчення нового матеріалу – 6 хв
8. Осмислення учнями нового матеріалу – 2 хв
9. Формування умінь та навичок. Практична робота – 17 хв
10. Підведення підсумків практичних робіт – 2хв
11. Рефлексія - 2 хв
12. Домашнє завдання – 1хв
13. Прибирання робочого місця – 1хв

Хід уроку

1.Організаційно-підготовчий етап.

- перевірка наявності учнів;
- перевірка готовності учнів до уроку;
- перевірка наявності спеціального одягу;
- огляд робочих місць.

2. Повторення вивченого матеріалу

1. Фронтальне опитування:

- а) Що таке лялька? (*Лялька – це дитяча іграшка у вигляді людини чи тварини, або персонаж лялькової вистави*);
- б) Яка історія виникнення назви «лялька»? (*Назва «лялька» виникла на честь чарівної Богині кохання та весни Лелі (Лялі), яка була нерозривно пов'язана із весняним відродженням природи, початком польових робіт*);
- в) Яку роль відіграє іграшка в сучасному декоративно- ужитковому мистецтві?
- г) Які є види м'яких іграшок? (*М'які іграшки є плоскі, об'ємні, з каркасами, набивні, в'язані спицями та гачком, вузлові, ляльки-мотанки тощо*);
- д) З яких матеріалів можна виготовляти іграшки?
- ж) Назвіть безпечні прийоми роботи з тканиною.

2. Індивідуальне опитування:

- Виконати стібок «уперед голку» на демонстраційній рамці. Пояснити технологію його виконання.

3. Виставлення і мотивація оцінок.

3. Актуалізація опорних знань та умінь (чуттєвого досвіду)

- Що таке деталь? *(Деталь – це неподільна частина виробу чи механізму, виконана з цілого шматка матеріалу).*
- Назвіть з яких деталей складається іграшка?
- Що таке парні і непарні деталі? Наведіть приклади парних і непарних деталей.
- Що таке викрійка?
- Як можна збільшити або зменшити розмір іграшки?

4. Мотивація навчальної діяльності

На основі помпона ми можемо виготовити найрізноманітніші іграшки: качечки, зайчики, капітошки, котики, медведики тощо. Сьогодні пропонується вам обрати іграшку для виготовлення за бажанням, замалювати ескіз і виготовити викрійки для обраної іграшки.

5. Оголошення, подавання теми уроку

(Учитель повідомляє учням усно та диктує для запису у конспекті)

6. Повідомлення очікуваних навчальних результатів для учнів на урок:

- * **учні повинні знати:** що таке викрійка деталі іграшки, способи її копіювання, збільшення або зменшення деталей іграшки;
- * **учні повинні уміти:** створювати ескіз виробу, здійснювати опис іграшки, виготовляти викрійки деталей іграшки з картону за зразком, збільшувати та зменшувати розмір деталей іграшки, економно використовувати матеріали для викрійок, організовувати робоче місце, дотримуватись правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог.

7. Вивчення нового матеріалу

7.1. Вступна бесіда вчителя. *(Демонстрація різних іграшок, виготовлених на основі помпонів)*

- Яка іграшка вам найбільше подобається? Чому саме?
- З яких деталей буде складатися ваша майбутня іграшка?

Отже, ви вже обрали іграшку для виготовлення. Пропоную придумати ім'я, або дати цікаву назву іграшці.

- Як будуть називатися ваші іграшки?

7.2. Розповідь учителя.

Перш ніж виготовляти іграшку, вам потрібно зробити викрійки деталей (лекала) з картону. Такі викрійки щільно прилягають до тканини. Їх зручно обводити олівцем або крейдою, шматочком змилку. До того ж вони довго зберігають форму і ними можна користуватись кілька разів. Потрібно запам'ятати певне правило: якщо ви перезнімаєте викрійку з книги, спершу переведіть її на кальку (прозорий папір) і лише після цього - на картон. Не можна вирізати викрійки просто з книжки. Ви тільки зіпсуєте книжку, а викрійками все одно не зможете скористатися, тому що у книжці тонкий папір. Якщо таку викрійку обвести олівцем, вона зімнеться і спотворить деталь.

- Діти, скажіть будь ласка, що ви будете робити, якщо потрібно змінити розмір іграшки?

Зробити це досить просто. Всі викрійки при бажанні можна збільшити або зменшити. Робиться це за допомогою сітки з більшими або меншими сторонами квадратів.

- Ознайомлення учнів із способами збільшення та зменшення розмірів деталей (*Додаток А. Збільшення та зменшення розмірів деталей*).

8. Осмислення учнями нового матеріалу

- Що таке лекала або викрійки?
- З яких матеріалів доцільно виготовляти лекала?
- Як можна копіювати викрійки або лекала деталей іграшки?
- Як можна збільшити розміри деталей?
- Як можна зменшити розміри деталей іграшки?

9. Практичні роботи

Практична робота №1

Виконання ескізу обраної іграшки

1) Аналіз завдань практичної роботи

- Замалювати об'ємну іграшку на основі помпона на листку паперу формату А-4. Малюнок розмістити посередині листка. Розмір іграшки не повинний бути менше чим 7х7 см або 8х8 см.

2) Показ виконання операцій вчителем:

- а) поділити листок паперу навпіл по довжині;
- б) поділити листок паперу навпіл по ширині;
- в) відкласти від середини листка в різні боки по чотири сантиметри;
- г) замалювати спочатку коло, а потім штрихами зобразити об'ємну кульку;
- д) зобразити деталі на іграшці (очі, ніс, вуха, щічки, руки, ноги тощо);
- ж) підписати назву іграшки з її обраним ім'ям.

3) Забезпечення учнів необхідними інструментами та матеріалами: олівець, папір формату А-4, гумка, лінійка.

4) Самостійне виконання завдань практичної роботи.

5) Контроль вчителя з метою виявлення недоліків у знаннях та вміннях учнів.

6) Підведення підсумків практичної роботи №1.

Практична робота №2

Виготовлення викрійок обраної іграшки

(диференційовано, за вибором учня)

1) Аналіз завдань практичної роботи:

- а) розглянути малюнки та викрійки іграшок, які до них пропонуються

(Додаток Б. Викрійки для іграшки);

б) одержані викрійки деталей обраної вами іграшки прикласти до картону та акуратно обвести простим олівцем;

- в) вирізати ножицями по наведеним лініям деталі іграшки;

г) підписати викрійки деталей іграшок за зразком, вказуючи назву деталі та її кількість;

д) викрійки розмістити у файлах або конвертах. Підписати на конверті назву іграшки.

2) Показ виконання операцій вчителем.

3) Забезпечення учнів необхідними інструментами та матеріалами:

викрійки деталей іграшки (з *картону*), простий олівець, картон, ножиці, конверти або файли.

- 4) Безпека праці під час виконання практичної роботи при роботі з ножицями.
- 5) Самостійне виконання завдань практичної роботи.
- 6) Контроль вчителя з метою виявлення недоліків у знаннях та вміннях учнів.
- 7) Поточний інструктаж (індивідуальний або груповий).
- 8) Самоконтроль та взаємоконтроль учнів.
- 9) Перевірка наявності викрійок та якості їх вирізування, правильності підписування.

10. Підведення підсумків практичних робіт № 1 та № 2:

- а) демонстрація кращих робіт;
- б) аналіз допущених помилок та шляхи їх усунення;
- в) оцінювання виконаних учнями робіт з мотивуванням оцінок (*ескізи та викрійки*).

11. Рефлексія

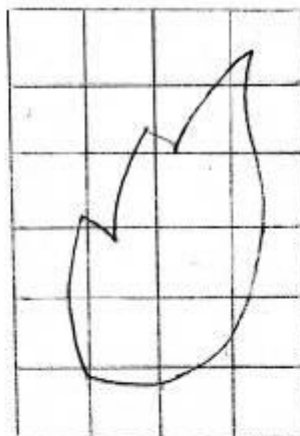
- Що нового дізналися на уроці?
- Чого навчилися?
- Яку роботу виконали?
- Які завдання були визначені на урок?
- Де можна використати набуті знання та вміння?

12. Домашнє завдання:

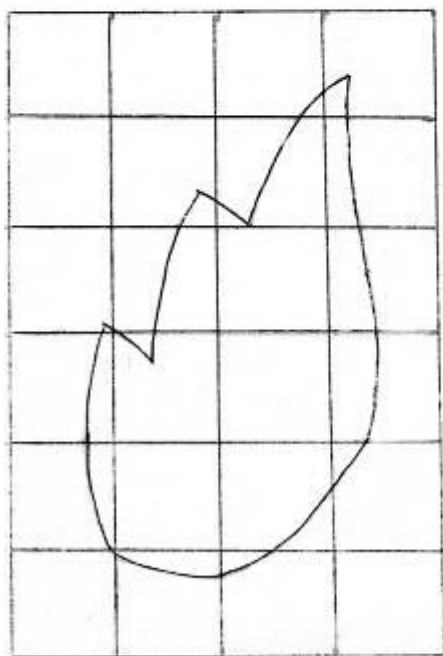
- 1) розфарбувати кольоровими олівцями ескіз іграшки;
- 2) підготувати матеріали для оздоблення іграшки: шкіра, кольоровий картон та папір, яскраві клаптики тканини, пряжу, катушкові нитки №10 чорного кольору для вусиків.

13. Прибирання робочих місць, майстерні

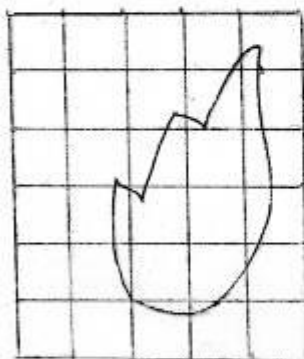
Додаток А. Збільшення та зменшення розмірів деталей

Деталь

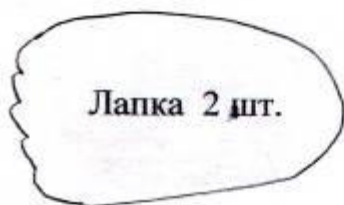

Збільшення розмірів
деталі

Зменшення розмірів
деталі

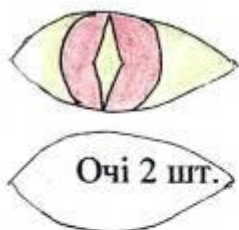
Додаток Б. Викрійки для іграшки - Котик «Мурчик»

Щічки 2 шт.

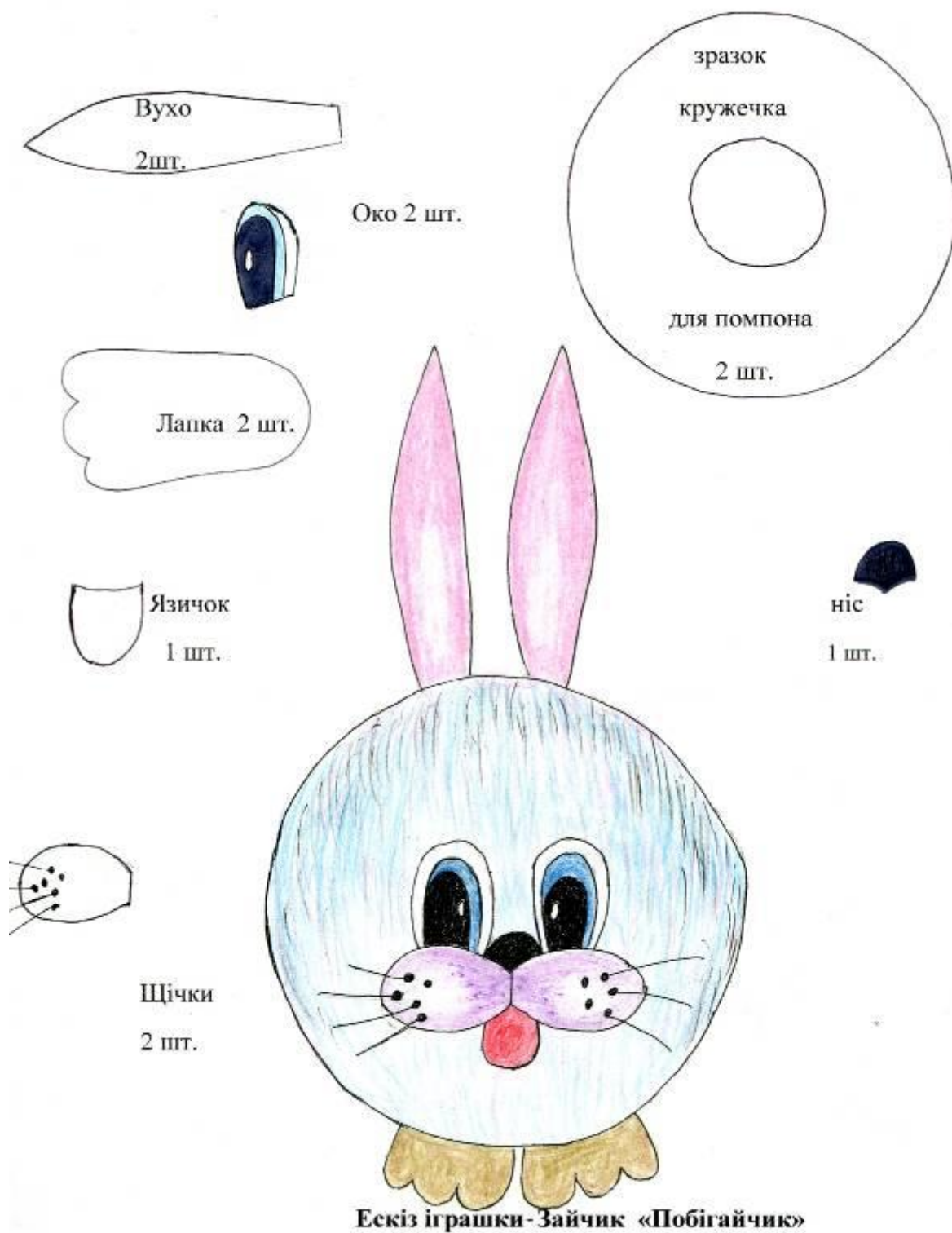

Ніс 1 шт.

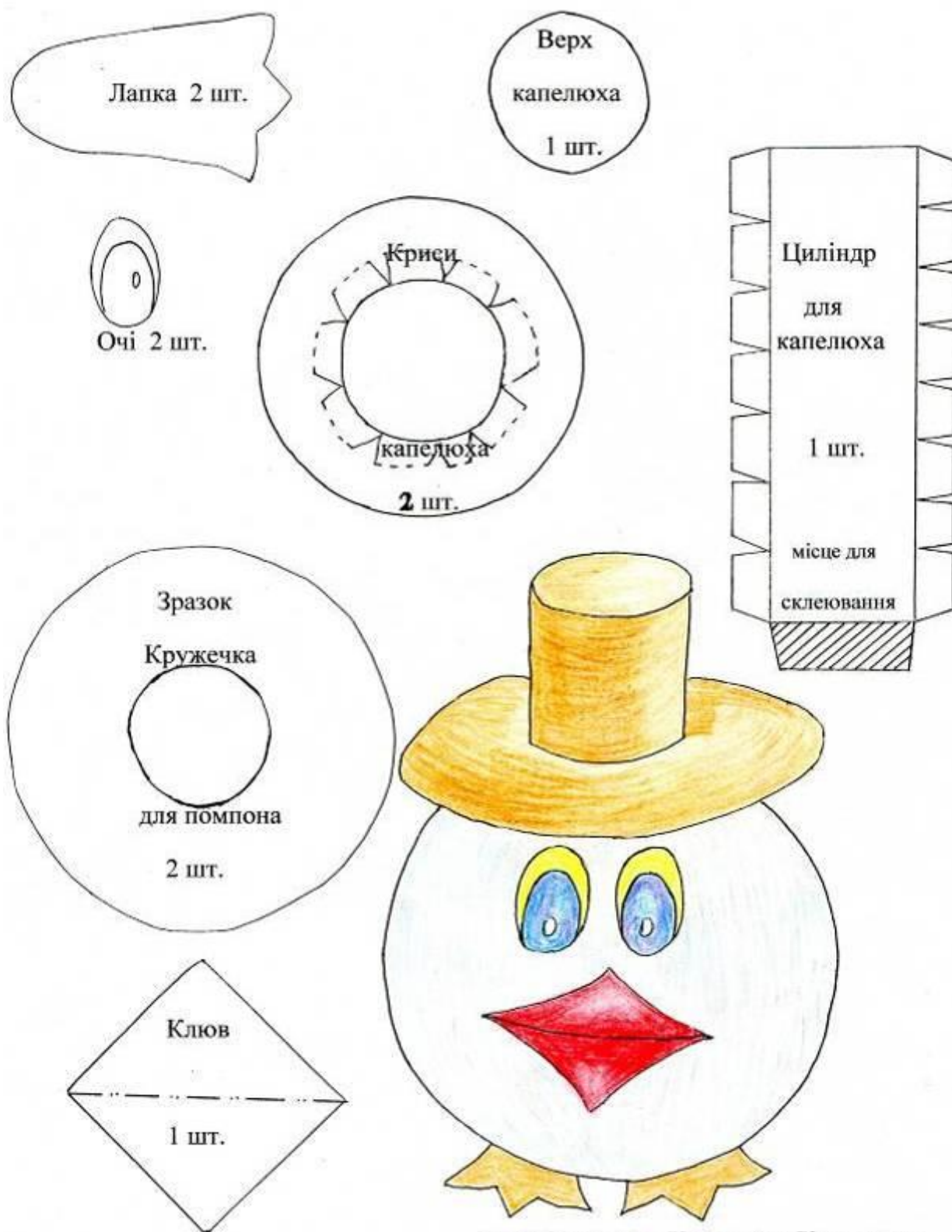

Ескіз іграшки - Котик «Мурчик»

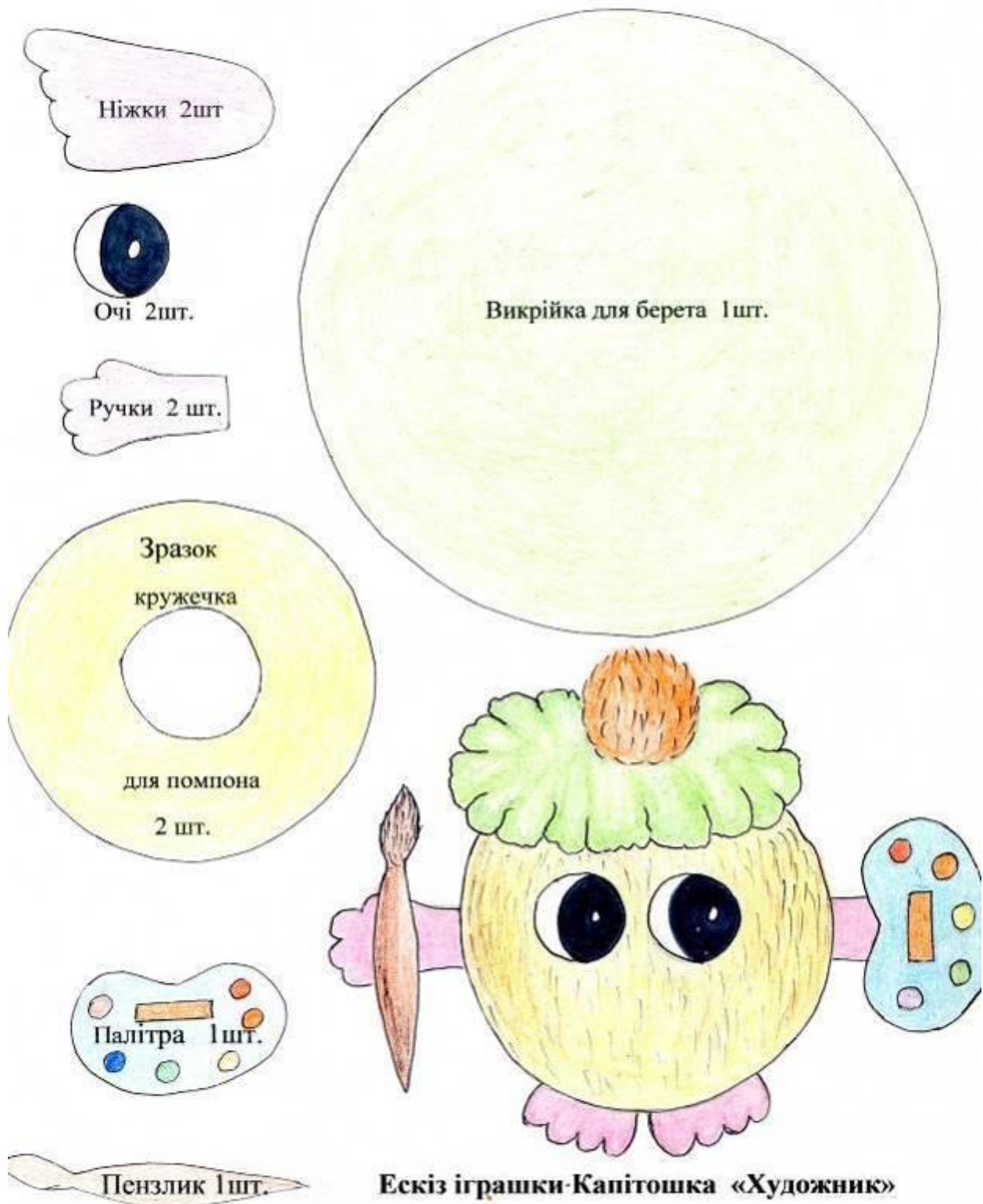
Додаток Б. Викрійки для іграшки "Зайчик-Побігайчик"

Додаток Б. Вигрійки для іграшки - Качечка «Кря-Кря»

Додаток Б. Викрійки для іграшки – Капітошка «Художник»

Урок №3

Тема: *Технологія виготовлення деталей для об'ємної іграшки.*

Практична робота: Виготовлення елементів оздоблення для іграшки.

Мета: *навчальна* - Формування поняття про симетричне та асиметричне розташування деталей іграшки;
- забезпечення засвоєння технології виготовлення деталей для іграшки;
розвиваюча – розвиток моторних навичок - точності рухів, їх швидкості, сили, координації; окоміру;
виховна - виховання охайності під час виготовлення деталей іграшки, бережливого ставлення до конструкційних матеріалів.

Матеріально-технічне оснащення уроку: ескізи іграшок , викрійки деталей для різних іграшок на основі помпона, зразки іграшок, малюнки: « Правила розкроювання парних деталей у іграшках», «Форми очей у іграшок», «Форми носів у іграшок»

Інструменти та матеріали: олівець, гелеві ручки для оформлення очей, кольоровий папір та картон, яскраві клаптики тканини, пряжа, клей ПВА, щіточка, ножиці.

Міжпредметні зв'язки: образотворче мистецтво – зображення людей та тварин.

Тип уроку: комплексне використання знань та способів діяльності
(комбінований)

Основні поняття: симетрія, асиметрія, парні і непарні деталі, вісь симетрії, капелюх, криси капелюха, міні-помпон, циліндр.

Структура уроку

1. Організаційно-підготовчий етап – 1 хв
2. Повторення вивченого матеріалу – 3 хв
2. Актуалізація опорних знань та вмінь учнів – 1хв
3. Мотивація навчальної діяльності – 1 хв

4. Оголошення, подавання теми уроку – 1 хв
5. Повідомлення очікуваних навчальних результатів для учнів на урок – 2 хв.
6. Вивчення нового матеріалу – 8 хв
7. Осмислення учнями нового матеріалу – 1 хв
8. Практична робота – 14 хв
9. Підведення підсумків уроку – 3 хв
10. Рефлексія – 2 хв
11. Домашнє завдання – 2 хв
12. Прибирання робочого місця – 1хв

Хід уроку

1. Організаційно-підготовчий етап

- перевірка наявності учнів;
- стан здоров'я учнів (візуально);
- наявність спеціального одягу у дітей;
- готовність учнів до уроку;
- підготовка робочих місць.

2. Повторення вивченого матеріалу

2.1. Фронтальне опитування:

- а) Як виготовляється помпон?
- б) Яку іграшку ви обрали для виготовлення?
- в) Як можна змінювати розміри деталей іграшки?
- г) Які іграшки вам доводилося бачити в торгівельній мережі?
- д) Як називаються іграшки, які виготовлені з текстильних матеріалів?

2.2. Індивідуальне опитування:

- На демонстраційній рамці прошити шов «уперед голку»;
- Збільшити викрійку деталі іграшки (вухо для котика);
- Зменшити викрійку для іграшки (вухо для зайчика).

3. Актуалізація опорних знань та умінь (чуттєвого досвіду)

- Які деталі потрібні для оформлення іграшки ? (*Берет, міні-помпон, капелюх, щічки, ніс, очі, вуха, язичок, лапки, ручки, ніжки*)

4. Мотивація навчальної діяльності

Для того щоб створити іграшку, потрібно уміти виготовляти деталі з різних конструкційних матеріалів, знати властивості цих матеріалів. Цим ми займемося сьогодні на уроці.

5. Оголошення, подавання теми уроку

Технологія виготовлення деталей для об'ємної іграшки.

6. Повідомлення очікуваних навчальних результатів для учнів на урок:

* учні повинні знати: правила викроювання парних деталей, безпечні прийоми роботи при виконанні ручних робіт;

* учні повинні вміти: уміти виготовляти з різних конструкційних матеріалів парні та непарні деталі для іграшки, економно використовувати матеріали, організовувати робоче місце, дотримуватися правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог.

7. Вивчення нового матеріалу

7.1. Вступна бесіда вчителя.

- Діти, уважно подивіться на іграшку, звернувши увагу на її праву та ліву частини.
- Які ці частини у іграшці? (Ці частини - симетричні)
- А що ж таке симетрія?

Симетрія - це рівномірне пропорційне розміщення частин цілого відносно площин або центра.

Отже, можна зробити такий висновок : якщо іграшку умовно поділити вздовж на дві однакові частини, то права і ліва сторони будуть дзеркально симетричні. А лінія, якою умовно поділили іграшку, називатиметься віссю симетрії. У зв'язку з цим висновком – маємо парні деталі.

- Які це деталі на іграшках? (Учні пояснюють)

Ось чому потрібно викрійки парних деталей обводити двічі – спочатку з правого , а потім з лівого боку.

У капітошки беретик, капелюшок у качечки знаходяться посередині іграшки. Вони також симетричні.

- А якщо їх приклеїти трохи на бік? Чи будуть вони симетрично розташовані відносно вісі симетрії і відповідно частин іграшки? (Ні)

Отже, тоді кажуть про асиметричність такого виробу.

Асиметрія – це порушення симетрії елементів у межах цілого.

- Які можуть бути очі у іграшок за кольором та формою?

Очі у іграшок можуть бути різноманітні. Робити їх можна з гудзиків на ніжці. Якщо під темний гудзик підкласти шматочок світлого матеріалу чи клейонки, гудзик здаватиметься зіницею. Можна зробити навпаки – на світлий гудзик наклеїти зіницю з темного паперу. Як правило під зіницю роблять світлу підкладку, хоча інколи буває потрібна кольорова. Наприклад, у кішки, лева, тигра вона може бути зелена, а у сіамської кішки яскраво-блакитна. По формі очі можуть бути і круглі, і видовжені, й овальні – все залежить від вашого задуму. Дуже цікаві «рухливі» очка можна зробити з прозорих пластмасових упаковок для ліків. Виріжте два футлярчики (з припуском) і наклейте їх на папір. В середину кожного не забудьте вкласти маленьку кульку: дробинку, перчинку або намистинку. Стежте, щоб кулька не приклеїлася до паперу: вона має вільно «бігати» всередині ока.

- Які форми носів ви бачили у звірят?

Ніс у звірят робиться дуже просто. Візьміть клаптик блискучої чорної тканини, оксамиту або м'якої клейонки. Виріжте кружальце, стягніть його по колу міцною ниткою. Вийде капшучок. Щільно наповніть його ватою, щоб він перетворився у кульку. Ця кулька і буде носиком. Майте на увазі, що у песиків носи трохи більші, ніж у котенят. Взагалі котенятам більше пасуватиме ніс у вигляді трикутника. Вибір форми носика залежатиме від вашої фантазії.
(Додаток А.)

8. Осмислення учнями нового матеріалу.

- Як потрібно обводити парні деталі?

- Які по формі очі можуть бути у іграшок?

- Які форми носів можуть бути у звірят?

9. Практичні роботи

Практична робота №1

Виготовлення парних деталей до іграшки (за вибором учнів)

1) Аналіз завдань практичної роботи.

У іграшок на основі помпонів, які ви обрали, є парні деталі. Це лапки - у котика, зайчика, качечки, ручки та ніжки - у капітошки. Ці деталі виготовляються з кольорового картону. Для цього можна використати картон з коробок для цукерок. Всі парні деталі потрібно обвести двічі – спочатку з одного боку, потім з іншого.

2) Інструктаж до виконання практичної роботи.

Щоб якісно виготовити деталі для іграшок, потрібно покласти викрійку на картон або кольоровий папір, міцно її притиснути і почати обводити. Стежте за тим, щоб викрійка не зсувалася.

3) Показ виконання операцій вчителем.

4) Забезпечення учнів необхідними інструментами та матеріалами:

кольоровий папір та картон, олівці, ножиці, викрійки парних деталей.

5) Безпека праці: дотримуватись безпечних прийомів роботи з ножицями.

6) Самостійна робота учнів: виготовлення парних деталей з кольорового картону та паперу.

7) Контроль учителя за роботою учнів. Перевірити правильність виконання прийомів роботи по виготовленню деталей іграшок, звернути увагу на недоліки, здійснити додаткові пояснення та показ трудових прийомів.

8) Самоконтроль та взаємоконтроль учнів.

9) Підведення підсумків практичної роботи №1:

а) аналіз допущених помилок та шляхи їх усунення;

б) оцінювання практичної роботи з мотивуванням оцінок.

Практична робота №2

(диференційовано, за вибором учнів)

1. Виготовлення щічок для зайчика та котика

(Інструкційна карта №1 або №2)

2. Виготовлення берета для капітошки

(Інструкційна карта №3)

3. Виготовлення капелюха для качечки

(Інструкційна карта №4)

10. Підведення підсумків уроку:

1. Аналіз характерних помилок.
2. Оцінювання виконаних учнівських робіт.

11. Рефлексія

- Які завдання були поставлені перед вами на початку уроку?
- Чи досягли ви очікуваних результатів?
- Які труднощі виникли у вас під час роботи?

12. Домашнє завдання.

Закінчити виготовлення деталей для іграшки.

На наступний урок потрібно принести помпон, деталі оздоблення, клей ПВА, щіточку для клею.

Інструкційна карта № 1

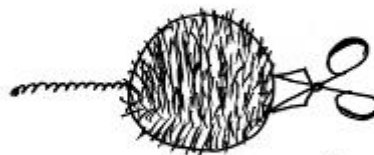
Виготовлення щічок для зайчика та котика

(на основі міні-помпона)

1. Між вказівним та середнім пальцями затиснути нитку посередині – завдовжки 20 см .
2. Іншою ниткою обмотати стиснуті пальці 20– 25разів (чим тонша нитка, тим більше обертів потрібно зробити). При намотуванні - нитку не натягувати.
3. Ниткою, яка затиснена між пальцями, зв'язати намотані нитки посередині.
4. Розрізати нитки заготовки, як показано на малюнку.

5. Сформувати ножицями помпон у вигляді кульки, тримаючи його за нитку, якою він був зв'язаний.

6. Виготовити два міні-помпона. З'єднати вузлом помпони між собою нитками, якими вони були зав'язані.

7. Виготовити вусики. Підготувати катушкову швейну нитку №10 чорного кольору для вусиків довжиною 20-30 см. Нитку покласти на картон або папір. Щіточку змастити клеєм та провести по нитці кілька разів, обертаючи її навколо осі. Нитку просушити. Затягнути оброблену клеєм нитку у голку і прикріпити вуса до щічок.

8. Приклеїти щічки з вусиками до помпона.

9. Вирізати носик із шматочка шкіри. Для того, щоб носик мав опуклу форму, його потрібно потримати кілька секунд над полум'ям свічки, користуючись при цьому пінцетом.

10. Із червоної тканини вирізати язичок.

11. Приклеїти ніс та язичок до щічок та помпона.

Інструкційна карта №2

Виготовлення щічок, в'язаних гачком

(для зайчика та котика)

1. Зв'язати гачком два випуклих кружечки за описом:

Початок плетіння – зв'язати 4 повітряні петлі і з'єднати їх у кільце.

1-й ряд – із середини кільця вив'язати 8 стовпчиків без накиду.

2-й ряд – із кожного стовпчика першого ряду вив'язати по два стовпчика без накиду (всього 16 стовпчиків).

3-й ряд – із першого та другого стовпчика вив'язати по одному стовпчику без накиду, із третього – два і так далі (всього 21 стовпчик).

4-й ряд – із кожного стовпчика вив'язати по одному стовпчику (21 стовпчик)

2. Зшити кружечки, як показано на малюнку.

3. Підготувати катушкову швейну нитку № 10 чорного кольору для вусиків довжиною 20-30 см. Нитку покласти на картон або папір. Щіточку змастити клеєм та провести по нитці кілька разів, обертаючи її навколо осі. Нитку просушити. Затягнути оброблену клеєм нитку у голку і прикріпити вуса до щічок.

4. Наповнити щічки ватою та приклеїти їх до помпона.

до

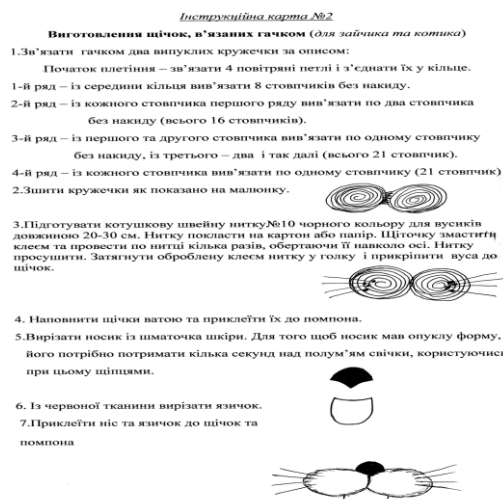
5. Вирізати носик із шматочка шкіри. Для того, щоб носик мав опуклу форму, його потрібно потримати кілька секунд над

полум'ям свічки, користуючись

при цьому пінцетом.

6. Із червоної тканини вирізати язичок.

7. Приклеїти ніс та язичок до щічок та помпона.

Інструкційна карта №3

Виготовлення берета.

1. Виготовити міні-помпон за інструкційною картою №1.

2. На тканині обвести викрійку берета.

3. Другою лінією намітити припуски на шви 0,5 - 0,7 см.

4. Вирізати деталь крою по другій лінії.

5. По першій лінії виконати стібки «уперед голку». Довжина стібків 3-5 мм.

6. Стягнути деталь крою так, щоб не було видно отвору усередині.

7. Призібраний берет прошити наскрізь кількома стібками, розташувавши зборки по центру.

8. Цією ж ниткою пришити міні-помпон по центру берета, закривши ним зрізи деталі.

Інструкційна карта №3

Виготовлення берета.

1. Виготовити міні-помпон за інструкційною картою №1.
2. На тканині обвести викрійку берета.
3. Другою лінією намітити припуски на шви 0,5 - 0,7 см.
4. Вирізати деталь крою по другій лінії.

5. По першій лінії виконати стібки «уперед голку». Довжина стібків 3 - 5 мм.

6. Стягнути деталь крою так, щоб не було видно отвору усередині.

7. Призібраний берет прошити наскрізь кількома стібками, розташувавши зборки по центру.

8. Цією ж ниткою пришити міні-помпон по центру берета, закривши ним зрізи деталі.

Інструкційна карта №3

Виготовлення берета.

1. Виготовити міні-помпон за інструкційною картою №1.
2. На тканині обвести викрійку берета.
3. Другою лінією намітити припуски на шви 0,5 - 0,7 см.
4. Вирізати деталь крою по другій лінії.

5. По першій лінії виконати стібки «уперед голку». Довжина стібків 3 - 5 мм.

6. Стягнути деталь крою так, щоб не було видно отвору усередині.

7. Призібраний берет прошити наскрізь кількома стібками, розташувавши зборки по центру.

8. Цією ж ниткою пришити міні-помпон по центру берета, закривши ним зрізи деталі.

Інструкційна карта №3

Виготовлення берета.

1. Виготовити міні-помпон за інструкційною картою №1.
2. На тканині обвести викрійку берета.
3. Другою лінією намітити припуски на шви 0,5 - 0,7 см.
4. Вирізати деталь крою по другій лінії.

5. По першій лінії виконати стібки «уперед голку». Довжина стібків 3 - 5 мм.

6. Стягнути деталь крою так, щоб не було видно отвору усередині.

7. Призібраний берет прошити наскрізь кількома стібками, розташувавши зборки по центру.

8. Цією ж ниткою пришити міні-помпон по центру берета, закривши ним зрізи деталі.

Інструкційна карта №4

Виготовлення капелюха

(для качечки)

1. Обвести викрійки деталей капелюха на кольоровому папері.

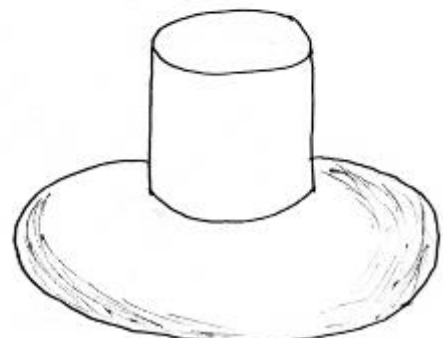
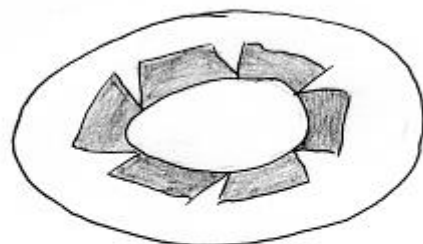
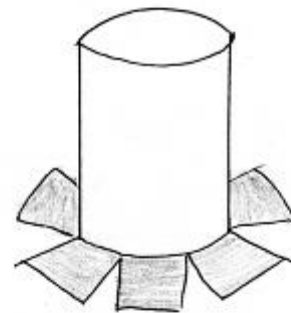
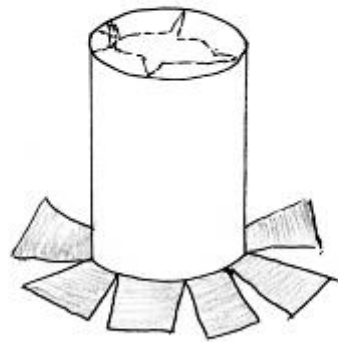
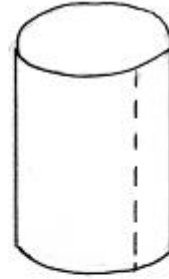
2. Вирізати деталі капелюха.

3. Склеїти циліндр.

4. Припуски для склеювання у верхній частині циліндра відгорнути всередину, а в нижній – назовні.

5. До верхньої частини циліндра приклеїти верх капелюха.

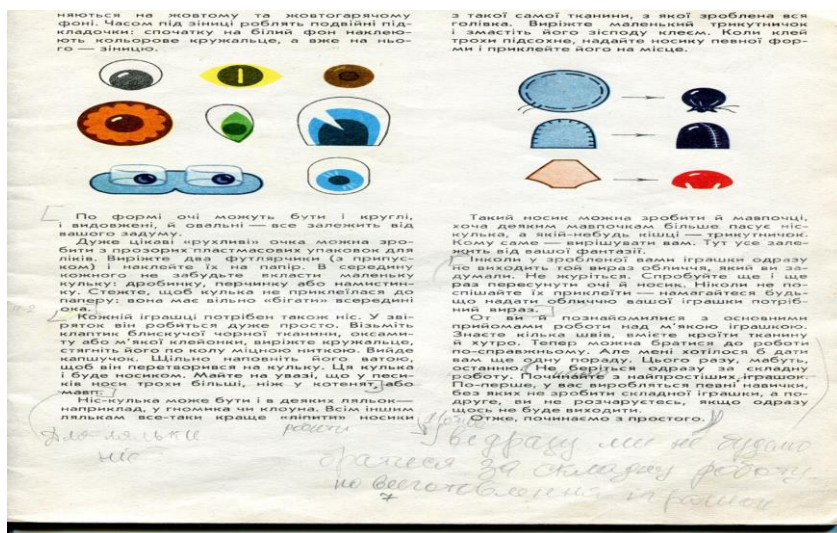
6. До нижньої частини капелюха приклеїти криси по верху та низу припусків, таким чином, щоб припуски були сховані між двома частинами крис капелюха.

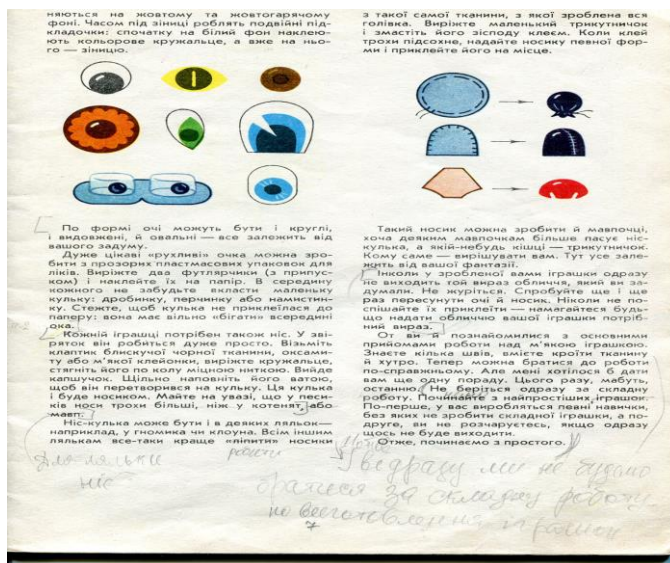
Додаток А. Правила обведення парних деталей у іграшках

Форми очей у іграшок

Форми носів у іграшок

Урок №4

Тема. *Оздоблення об'ємної іграшки.*

Практична робота: Прикріплення деталей до помпона. Остаточна обробка іграшки.

Мета: *навчальна* – Формування поняття про види та способи оформлення «обличчя» та «мордочок» у іграшок;

– забезпечення засвоєння технології кріплення деталей до помпона;

розвиваюча – розвиток спостережливості, творчої фантазії, відчуття пропорційності при оздобленні іграшки;

виховна – виховання естетичного смаку, інтересу до рукоділля.

Матеріально-технічне оснащення уроку: малюнки: « Вирази «обличчя» та «мордочок» у іграшок», «Оформлення «обличчя» у ляльки», «Оформлення «мордочки» у звірят», зразки іграшок.

Інструменти та матеріали: помпони, деталі для іграшки, клей ПВА, щіточка

Міжпредметні зв'язки: образотворче мистецтво – зображення людей та тварин.

Тип уроку: комбінований

Основні поняття: вирази обличчя, пропорційність деталей, приклеювання деталей.

Структура уроку

1. Організаційно-підготовчий етап – 1 хв
2. Актуалізація опорних знань та вмінь учнів – 2 хв
3. Мотивація навчальної діяльності – 1 хв
4. Оголошення, подавання теми уроку – 1 хв
5. Повідомлення очікуваних навчальних результатів для учнів на урок – 2 хв
6. Вивчення нового матеріалу – 6 хв
7. Осмислення учнями нового матеріалу – 2 хв
8. Формування умінь та навичок. Практична робота – 15 хв
9. Підведення підсумків уроку – 5 хв
10. Рефлексія – 2 хв

11. Домашнє завдання – 2 хв

12. Прибирання робочого місця – 1хв

Хід уроку

1. Організаційно-підготовчий етап

- перевірка наявності учнів;
- стан здоров'я учнів (візуально);
- наявність спеціального одягу у дітей;
- готовність учнів до уроку;
- підготовка робочих місць.

2. Актуалізація опорних знань та умінь (чуттєвого досвіду)

- Чи доводилось вам бачити як оформляється «обличчя» у ляльки, «мордочка» у звірят?
- Які елементи оздоблення нам для цього знадобляться?
- Який вираз обличчя може мати іграшка?
- Який вираз обличчя ви хотіли б надати вашій іграшці?

3. Мотивація навчальної діяльності

Для того, щоб іграшка мала естетичний та привабливий вигляд, потрібно знати, як оформляти «обличчя» у ляльки, «мордочку» у звірят. Отже, ми сьогодні на уроці займемося прикріпленням деталей до помпона, а найкраще це робити за допомогою клею.

4. Оголошення , подавання теми уроку

Оздоблення об'ємної іграшки.

5. Повідомлення очікуваних навчальних результатів для учнів на урок:

*учні повинні знати: правила оформлення «обличчя» у ляльки або «мордочки» у звірят, способи приклеювання деталей до ворсистого помпона, санітарно-гігієнічні вимоги при роботі з клеєм.

*учні повинні уміти: прикріплювати до іграшки парні та непарні деталі, правильно, не порушуючи пропорції іграшки,

розташовувати на голові очі й ніс, рот та вуха, щічки
та язичок, берет або капелюх,
організовувати робоче місце, дотримуватись
санітарно-гігієнічних вимог та культури праці.

6. Вивчення нового матеріалу

Вступна бесіда вчителя.

Отже, ми з вами з'ясували, що іграшка може мати різноманітний вираз обличчя. Вона здаватиметься веселою або сумною, симпатичною або сердитою, здивованою, серйозною.

- А від чого залежить вираз обличчя іграшки?

Вираз обличчя іграшки залежить від форми очей, носа, рота, вух та правильного їх розташування на голові. Існує кілька загальних правил. У звірят очі розташовують на рівні перенісся, а ніс - посередині нижньої половини мордочки. У ляльок очі розміщують на умовній лінії, що ділить обличчя навпіл – на верхню та нижню частини. (Додаток А. Оформлення «обличчя» у ляльки. Оформлення «мордочки» у звірят)

Але часом можна навмисно порушити ці пропорції, щоб підкреслити характер або настрій іграшки (Додаток Б. Вирази «обличчя» та «мордочок» у іграшок)

Розгляньте малюнок.

- Що на ньому зображено? (Різні вирази «обличчя» та «мордочок» у іграшок)

Знайдіть іграшку, у якої злий вираз обличчя.

- Де у такої іграшки розташовані очі? (Майже під лобом.)

- А який у такої іграшки рот? (Великий, з якого навіть можуть виглядати зуби).

Знайдіть на малюнку іграшку, у якої здивований вираз обличчя.

- Як розташовані на обличчі очі у такої іграшки? (Близько один до одного, майже поряд)

- Де знаходяться брови?

Отже, щоб підкреслити настрій іграшки, можна порушити пропорції.

Інколи у зробленої вами іграшки одразу не виходить той вираз обличчя, який ви задумали. Не журіться. Спробуйте ще і ще раз пересунути очі й носик. Ніколи не поспішайте їх приклеювати – намагайтеся будь-що надати обличчю вашої іграшки потрібний вираз.

7. Осмислення учнями нового матеріалу

- Які правила оформлення «обличчя» у ляльки?
- Які правила оформлення «мордочки» у звірят?

8. Практична робота.

Прикріплення деталей до помпона. Остаточна обробка іграшки.

1) Аналіз завдань практичної роботи

Підготувати деталі та приміряти їх до помпонів. Знайти найбільш вдале місце їх розташування. При роботі можна користуватися *додатком А*.

Для того, щоб прикріпити вуха зайчику або котику, ручки до капітошки, потрібно у помпона розсунути ворсинки в різні боки. Намастити клеєм край деталі на відстані 5-7 мм з обох боків, притулити до отвору, який утворився у помпоні, та притиснути ворсинки до деталі з обох боків.

Очі, щічки, намастити клеєм з тильного боку та прикріпити до помпона в обраному місці.

Лапки, ніжки змастити клеєм на 2/3 частини деталі (перед лапки не намащувати клеєм) на лицьовому боці та притиснути помпон до них. Деталям дати час просохнути, не чіпаючи їх протягом 15-20 хв.

2) Показ виконання операцій вчителем.

3) Забезпечення учнів необхідними інструментами та матеріалами: клей, щіточка, деталі іграшки, помпон.

4) Санітарно-гігієнічні вимоги при роботі з клеєм .

5) Самостійне виконання завдань практичної роботи.

6) Контроль вчителя за роботою учнів.

Перевірка правильності виконання прийомів роботи по прикріпленню деталей іграшок. Звернути увагу на охайність при роботі з клеєм, здійснити

додаткові пояснення та показ трудових прийомів.

7) Поточний інструктаж (індивідуальний або груповий).

8) Самоконтроль та взаємоконтроль учнів.

9) Підведення підсумків практичної роботи:

а) демонстрація кращих робіт;

б) аналіз допущених помилок та шляхи їх усунення;

9. Підведення підсумків уроку

Оцінювання практичної роботи з мотивуванням оцінок. Виставлення оцінок у журнал і щоденники.

10. Рефлексія

- Які завдання були визначені на урок?

- Чи задоволені ви іграшкою, яку самостійно виготовили?

- Наскільки реальні результати збігаються із завданнями , визначеними на урок?

- Якби вам довелося виготовити таку ж іграшку вдруге, то що б ви змінили у своїй роботі?

- Що потрібно зробити для того, щоб мати кращі результати роботи?

- Де можна використати набуті знання та вміння?

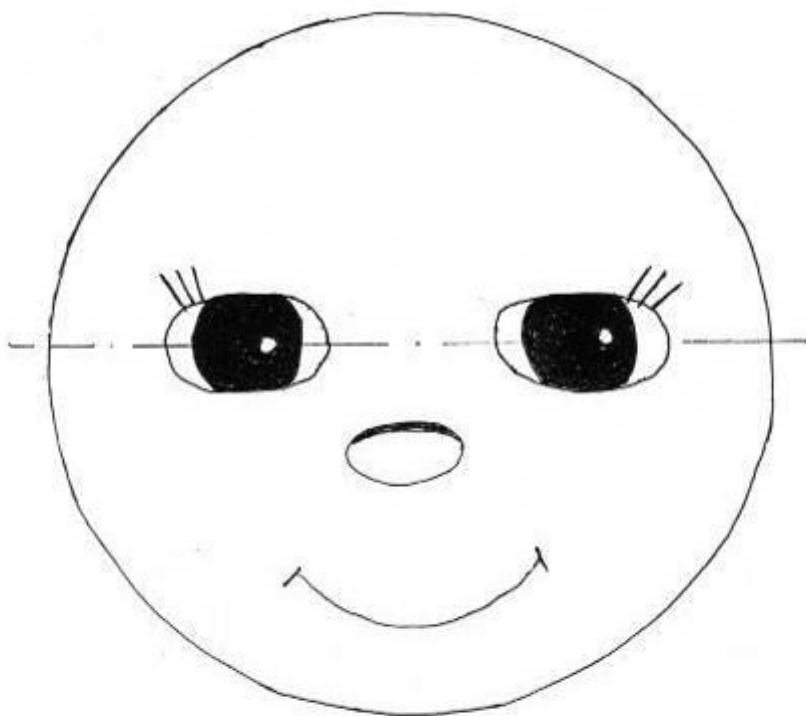
11. Домашнє завдання.

Підготувати папір формату А-4. Здійснити пошук виробів-аналогів (три моделі ляльок)

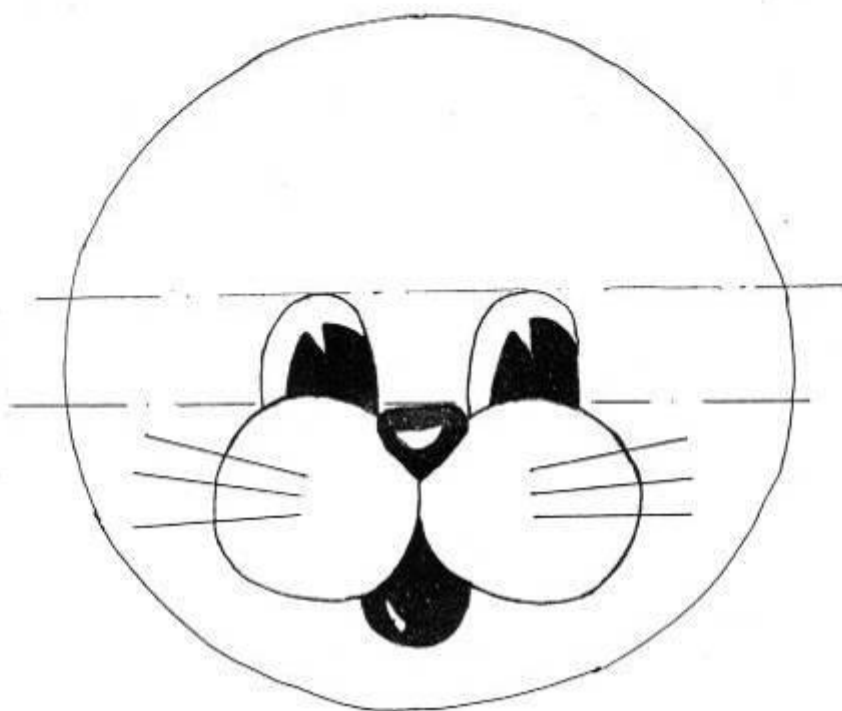
12. Прибирання робочих місць, майстерні

Додаток А. Оформлення «обличчя» та «мордочки»

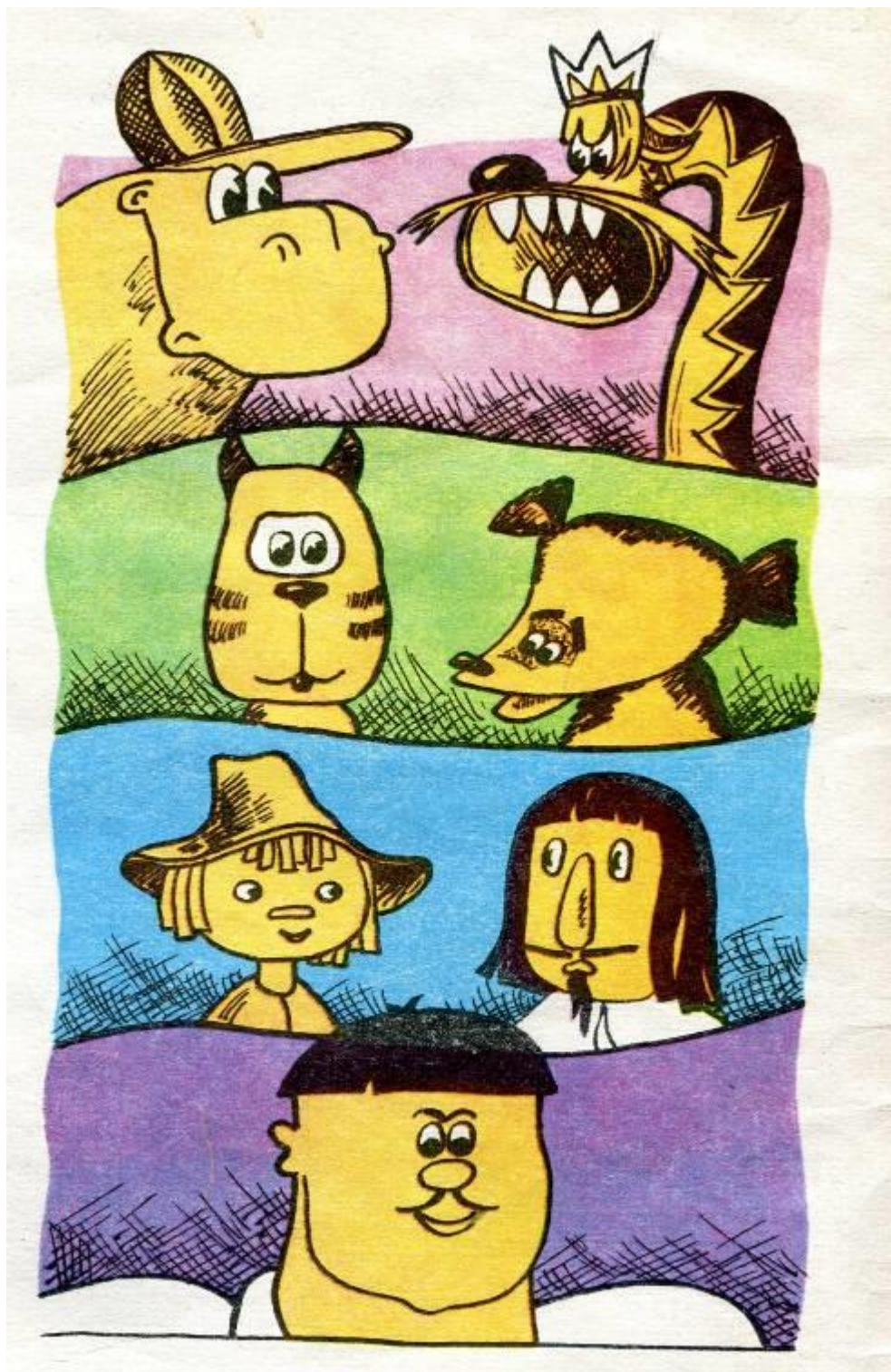
Оформлення «обличчя» у ляльки

Оформлення «мордочки» у звірят

Додаток Б. Вирази «обличчя» та «мордочок» у іграшок

Список використаної літератури

1. Дерев'янка Н.С., Трошкова А.Ю. Мягкая грушка: Игрушки в подарок. - М.: Изд-во Эксмо; СПб.: Валери СПД, 2003. – 160 с, илл.
2. Громова В.В. Моя грушка: буклет. – К.: РПО «Полиграфкнига», 1992. – 8 с.
3. Макаренко О.Ю. Казковий світ іграшки: Науково-популярна книжка. для серед. шкіл. – К.: Веселка, 1984 – 56 с., іл.
4. Силецька І.Б. М'яка іграшка. – К. Країна мрій; СПб: Терція, Валері СПД, 2006. – 176 с.
5. Складенко О.А. Школа Ремесел. Лялька: український стиль: Практичний посібник / За ред. О.О. Колонькова. – К.: Шкільний світ, 2011. – 96 с.